

Valgret, et Forlig, hvorved man indfører en — ganske vist maskeret — privilegeret Valgret under Form af Interesserepresentation eller lignende. Jeg haaber, at den ærede Landstingsmand efter at have læst denne Tale maa opgive alle Illusioner i saa Henseende. Han knyttede sine Forventninger i den Retning til det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen) og til den Konservatisme, der, som Landstingsmanden udtrykte sig, sikkert er til Stede ude paa Landet, men som maaske mangler Mod til at vise sig, men nu haabede den ærede Landstingsmand, at det ærede Medlem fra Ringkøbing skulde blive den, der skulde ligesom udløse det Mod, der ikke rigtig turde vise sig. Jeg haaber, at alle Illusioner i saa Henseende maa blive opgivet af de Frikonservatives Førere. Det er jo ogsaa saa absolut rigtigt, som det med stor Styrke og Klarhed blev hævdet af det ærede Medlem fra Æbeltoft, at et Forlig paa Forfatnings-sagens Omraade, sluttet mod Halvdelen af det danske Vælgerkorps, mod Socialdemokrater og Radikale, vilde bære Døds-mærket paa sin Pande. Her er det rigtigt, at her taales absolut ikke Kom-promis.

Det er ogsaa rigtigt, som det ærede Medlem fra Æbeltoft (N. Neergaard) gjorde gældende, at alle de Forhandlinger, der vil blive ført i den kommende Samling, vil staa i Grundlovssagens Tegn. Det gælder den almindelige Lovgivning; der vil ikke fremkomme større Spørgsmaal til Afgørelse, og der vil ikke blive inddraget Spørgsmaal, som kan give Anledning til Strid mellem de Partier, som staar enige i Grundlovssagen. Det vilde saaledes være ganske urimeligt, om man vilde føre ind i Grundlovskampen et saa stort Spørgsmaal som Spørgsmaalet om Ophævelse af Grundlovens § 3, som enkelte Røster har hævet sig for, dog uden at finde ringeste Tilslutning — heldigvis — ude omkring i Landet. Det vilde ogsaa være ganske urimeligt netop paa et Tidspunkt, da man staar i Begreb med at udvide Valgretten til Tusinder og atter Tusinder af Vælgere i Landet, forinden at afgøre store, principielle Spørgsmaal; navnlig vilde det her være en blodig Uret overfor Kvinderne, der sandelig ikke er dem, som har mindst kirkelig Interesse, om man afgjorde et saa betydningsfuldt kirkeligt Spørgsmaal som Ophævelsen af Grundlovens § 3. Jeg har aldrig lagt Skjul paa, at jeg ønsker, at den kirkepolitiske Udvikling her i Landet skal bære henimod en Adskillelse mellem Stat og

Kirke, men jeg har ogsaa udtalt, at jeg ønsker, det skulde ske gennem en Udvikling, at det skulde ske derigennem, at man tog et energisk Arbejde op for at faa udredet fra hinanden det borgerlige og det kirkelige, som paa saa mangfoldige Omraader er filtret ind i hinanden, og jeg ønsker en Udvikling, hvorved den Folkekirke, som vi i 1849 fik, i alt Fald paa Papiret, i Henhold til Grundlovens § 3, og som afløste den gamle Statskirke, der havde sin nærmere Begrænsning i Danske Lovs 2—1—1, som efter min Mening ikke eksisterer mere som bindende, som Norm for den danske Folkekirke, efter at vi har faaet Grundlovens § 3, skal faa Lejlighed til at udfolde sig mere og mere derigennem, at det afgørende Ansvar lægges ude omkring i Menighederne. Saa vil det kunne danne Overgangen, ikke til en organiseret Frikirke, som jeg ikke ønsker, at vi skal gaa over til, men som jeg frygter, vi vil komme over til, hvis der nu paa en eller anden Maade foranlediges en Sprængning, men til frie Menigheder, og en saadan Overgang kan ske derved, at den kirkepolitiske Udvikling ledes saaledes, at det afgørende Ansvar lægges ude omkring i Menighederne, saaledes som Tanken ogsaa var, da vi fik Grundlovens § 3 og gik fra Statskirken over til Folkekirken.

Som den almindelige Lovgivning vil komme til at staa i Grundlovssagens Tegn, saaledes maa det foreliggende Lovforslag ogsaa ses paa den samme Baggrund. I en vis Henseende, ja jeg kan gerne sige i mange Henseender, er dette Finanslovsforslag et glædeligt Finanslovsforslag. Det viser et Overskud paa godt 4 Mill. Kr., der endogsaa efter Finansministerens Udtalelser kan paaregnes at ville stige til 6 Mill. Kr., og selv om det gaar saaledes, at der i Løbet af Samlingen kommer adskillige Udgifter til gennem Ændringer i Finanslovsforslaget og derved, at enkelte nye Love, der kræver Udgiftsforøgelse, vedtages, er der dog sikkert den bedste Udsigt til, at der ogsaa regnskabsmæssigt vil blive et mindre Overskud paa Finansloven. Paa et enkelt Punkt maa jeg naturligvis beklage det foreliggende Finanslovsforslag. Det er med Hensyn til de meget store Militæruddgifter, der findes derpaa, 27 Mill. Kr. Men alle disse Udgifter er jo en Følge af de vedtagne Love eller af, hvad der er vedtaget paa foregaaende Aars Finanslove, og det vilde derfor have været et Brud paa den *Treuga Dei*, som alle Grundlovs-partierne har ønsket, og som man fra Regeringens Side har udtalt sit Ønske om,